

PRZYRODA – PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

I. PODSTAWA PRAWNA PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA Z PRZYRODY

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2019 poz. 373).
- Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych.
- Warunki i sposób wewnątrzszkolnego oceniania uczniów w PSP nr 3 w Nisku.
- Program nauczania przyrody w klasie 4 szkoły podstawowej „Tajemnice przyrody” autorstwa Jolanty Golanko.

II. ZAPOZNAWANIE Z PRZEDMIOTOWYM SYSTEMEM OCENIANIA

1. Nauczyciel na początku każdego roku szkolnego zapoznaje uczniów z PSO z przyrody, a w szczególności informuje o:
 - a) wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z przyrody, wynikających z realizowanego programu nauczania
 - b) sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów z przyrody
 - c) warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana oceny klasyfikacyjnej z przyrody
2. Nauczyciel przedmiotu na pierwszej lekcji przyrody w danym roku szkolnym zapoznaje uczniów z PSO i dokumentuje to stosownym wpisem w dzienniku lekcyjnym.
3. Wychowawca klasy zapoznaje rodziców z PSO na pierwszym zebraniu z rodzicami we wrześniu.
4. Rodzice, którzy nie uczestniczą w spotkaniach z wychowawcą danej klasy i nie kontaktują się z nauczycielem przedmiotu nie mogą powoływać się na brak informacji o zasadach oceniania i postępach dziecka w nauce przyrody.

III. CELE OCENIANIA UCZNIÓW

Ocenianie osiągnięć uczniów przez nauczyciela przyrody ma na celu:

- a) wspieranie, poprzez:
 - motywowanie uczniów do lepszej nauki i pracy nad sobą
 - stymulowanie i mobilizowanie uczniów do myślenia o swojej przyszłości oraz do podejmowania starań podnoszących jakość edukacji przyrodniczej
 - stworzenie uczniom okazji i szansy osiągnięcia sukcesów edukacyjnych w zakresie przyrody oraz dowartościowanie ich
 - pomoc uczniom w samodzielnym planowaniu własnego rozwoju
 - różnicowanie, wyróżnianie i nagradzanie uczniów
- b) prognozowanie, poprzez:
 - zdobywanie informacji o efektywności nauczania przyrody i pracy nauczyciela
 - przewidywanie przyszłych osiągnięć ucznia, wykrywanie potencjalnych możliwości
- c) diagnozowanie, poprzez:
 - poinformowanie uczniów o poziomie ich osiągnięć edukacyjnych i postępów w nauce

- rozpoznanie potrzeb edukacyjnych uczniów, tj. określenie ich zainteresowań poznawczych i potrzeb w zakresie uczenia się przyrody oraz przyczyn trudności w uczeniu się tego przedmiotu
- określenie stopnia osiągnięcia standardów wymagań
- porównanie osiągnięć uczniów różnych klas w szkole
- dostarczenie rodzicom (opiekunom prawnym) uczniów oraz nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach uczniów
- d) ewaluację, poprzez:
 - uzyskiwanie informacji o jakości i poziomie osiągnięć oraz pracy edukacyjnej uczniów
 - badanie wyników procesu nauczania oraz ich analiza.

IV. OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIĄ BĘDĄCE PRZEDMIOTEM OCENIANIA

1. Wiedza:

- a) znajomość pojęć, zasad, zagadnień i reguł przewidzianych w programie nauczania przyrody
- b) zrozumienie i zapamiętywanie wiadomości zdobytych podczas lekcji i nauki własnej
- c) uporządkowanie i streszczenie wiadomości, zilustrowanie i wyjaśnienie na odpowiednich przykładach.

2. Umiejętności:

- a) posługiwanie się wiadomościami według podanych wzorów
- b) prawidłowa interpretacja i samodzielne rozwiązywanie problemów związanych z przedmiotem
- c) prawidłowa analiza, wnioskowanie i dostrzeganie związków między teorią a praktyką i stosowanie ich w rozwiązywaniu zadań
- d) formułowanie problemów, planu działania, przewidywanie i prezentowanie ich na własny sposób
- e) ocenianie, wartościowanie, wnioskowanie
- f) poprawne korzystanie z pomocy dydaktycznych (podręczniki, plansze, słowniki, encyklopedie, rysunki, schematy, przyrządy)
- g) wykorzystywanie wiedzy teoretycznej w praktyce.

3. Postawy:

- a) samodzielność i aktywność na lekcji
- b) pozytywne nastawienie i zainteresowanie przedmiotem
- c) praca w zespole
- d) obecność i przygotowanie do lekcji
- e) prowadzenie zeszytu i wykonywanie zadań w zeszycie ćwiczeń
- f) zaangażowanie i dociekliwość poznawcza
- g) kształcenie kreatywnej postawy wobec problemu
- h) umiejętność samooceny, planowania i organizowania własnej nauki, przyjmowania za nią odpowiedzialności
- i) dokładność, rzetelność, systematyczność.

V. SPRAWDZANIE I OCENIANIE OSIAGNIĘĆ UCZNIÓW

1. Formy służące sprawdzeniu wiadomości i umiejętności uczniów:

- a) sprawdziany - testy podsumowujące poszczególne działy – termin, forma i zakres podawane są uczniom i zapisywane w dzienniku lekcyjnym z tygodniowym wyprzedzeniem. Czas trwania do 45 minut. Sprawdziany są obowiązkowe. W przypadku dłuższej (tygodniowej), usprawiedliwionej nieobecności ucznia na sprawdzianie, uczeń zalicza sprawdzian do dwóch tygodni od momentu pojawienia się w szkole w terminie i na zasadach ustalonych przez nauczyciela. Sprawdziany poprzedzone są lekcją powtórzeniową, do której uczeń ma obowiązek przygotowania się;
- b) kartkówki - obejmują materiał z trzech ostatnich lekcji. Czas trwania do około 15 minut. Nie muszą być wcześniej zapowiedziane;
- c) prace długoterminowe (gromadzenie okazów, zielników, plansz);
- d) odpowiedzi ustne - obejmują materiał z trzech ostatnich lekcji, uwzględniają swobodną wypowiedź na określony temat np. charakteryzowanie procesów przyrodniczych, umiejętność wnioskowania przyczynowo-skutkowego itp.;
- e) samodzielna praca na lekcji;
- f) prace domowe - pisemne i wszelkie inne jej formy przygotowane przez ucznia w domu;
- g) zeszyt lekcyjny i zadania w zeszycie ćwiczeń - stanowią formę rejestracji pracy ucznia. Uczeń ma obowiązek uzupełnienia notatek w zeszycie przedmiotowym i zeszycie ćwiczeń za czas nieobecności w szkole;
- h) aktywność na lekcji - np. kilkudzaniowa wypowiedź, praca w grupie, praca z tekstem. Uczeń może otrzymać za aktywność „+” . Za trzy zebrane „+” uczeń uzyskuje ocenę bardzo dobrą. Brak aktywności ucznia na określonej lekcji nie skutkuje oceną niedostateczną, ale mała aktywność na wielu lekcjach ma wpływ na śródroczną i roczną ocenę klasyfikacyjną;
- i) praca w grupie - organizacja pracy grupy, komunikacja w grupie, zaangażowanie, sposób prezentacji, efekty pracy;
- j) przygotowanie do lekcji;
- k) udział w dyskusji;
- l) udział w konkursach i akcjach przyrodniczych, ekologicznych, charytatywnych i prozdrowotnych.

2. Stosowana skala ocen:

a) Oceny bieżące, oceny klasyfikacyjne śródroczne i roczne ustala się według następującej skali: celujący – 6, bardzo dobry – 5, dobry – 4, dostateczny – 3, dopuszczający – 2, niedostateczny – 1

b) W ocenianiu bieżącym dopuszcza się stosowanie „+” i „-”

3. Formy pisemne (sprawdziany, kartkówki, testy, zadania w zeszycie ćwiczeń) są oceniane

za pomocą punktów przeliczanych na oceny według następujących progów procentowych:

celujący – 100% bardzo dobry 91% – 99% dobry 75% – 90% dostateczny 50% – 74%

dopuszczający 40% – 49% niedostateczny 0% – 39%

4. W dzienniku elektronicznym oceny mają przyporządkowane liczby naturalne i wagę zaznaczoną określonym kolorem:

5. Na podstawie ocen uzyskanych przez ucznia nauczyciel wystawia ocenę klasyfikacyjną śródroczną i roczną jako średnią ważoną ocen bieżących.

6. Średniej ważonej przyporządkowuje się następujące oceny klasyfikacyjne śródroczne i roczne:

średnia ocena 5,31 i powyżej celujący

4,60 - 5,30 bardzo dobry
3,60 - 4,59 dobry
2,60 - 3,59 dostateczny
1,70 - 2,59 dopuszczający
1,69 i poniżej niedostateczny

VI. KRYTERIA WYMAGAŃ NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z PRZYRODY

1. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) osiąga najwyższe wyniki nauczania;
- b) rozwija własne uzdolnienia;
- c) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych w ramach programu danej klasy, proponuje rozwiązania nietypowe;
- d) samodzielnie, bez pomocy nauczyciela wyjaśnia zjawiska będące przedmiotem nauczania;
- e) posiada poprawny styl i język wypowiedzi, swobodę w posługiwaniu się terminologią przyrodniczą właściwą dla danego etapu kształcenia;
- f) uczestniczy i odnosi sukcesy w szkolnych i pozaszkolnych formach aktywności przyrodniczej, ekologicznej i prozdrowotnej (olimpiady, konkursy przedmiotowe, eksperymenty).

2. Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania w danej klasie;
- b) sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne objęte programem nauczania, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach;
- c) stosuje poprawny język i styl wypowiedzi, sprawnie posługuje się obowiązującą w danym przedmiocie terminologią, precyzyjnością i dojrzałością (odpowiednią do wieku) wypowiedzi ustnych i pisemnych.

3. Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania w danej klasie, ale opanował je na poziomie przekraczającym wymagania zawarte w podstawie programowej (około 75%);
- b) poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne, w sytuacjach nietypowych z pomocą nauczyciela;
- c) rozumie uogólnienia i związki między treściami programowymi oraz, przy pomocy nauczyciela, wyjaśnia zjawiska i umiejętnie je interpretuje;
- d) stosuje podstawowe pojęcia i prawa ujmowane za pomocą terminologii właściwej dla przyrody, tworzy wypowiedzi klarowne w stopniu zadowalającym, popełnia w wypowiedzi ustnej i pisemnej nieliczne usterki stylistyczne, wypowiedzi cechuje umiarkowana zwięzłość.

4. Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował zakres materiału programowego ograniczony do treści podstawowych (w zakresie odtwarzania powyżej 50%);
- b) rozumie tylko najważniejsze związki i powiązania logiczne między treściami;
- c) rozumie podstawowe uogólnienia;
- d) rozwiązuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności;

e) posiada przeciętny zasób słownictwa, posługuje się językiem zbliżonym do potocznego, jego wypowiedzi cechuje mała kondensacja i klarowność.

5. Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada konieczne, niezbędne do kontynuowania nauki na dalszych etapach kształcenia wiadomości i umiejętności, luźno zestawione bez rozumienia związków i uogólnień;
- b) słabo rozumie treści programowe, podstawowe wiadomości i procedury odtwarza mechanicznie, bez umiejętności wyjaśniania zjawisk;
- c) posiada nieporadny styl wypowiedzi, ubogie słownictwo, popełnia liczne błędy, ma trudności w formułowaniu myśli.

6. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawami programowymi, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy;
- b) nie jest w stanie rozwiązać zadań o niewielkim stopniu trudności;
- c) nie skorzystał z pomocy szkoły, nie wykorzystał szans uzupełnienia wiedzy i umiejętności.

VII. ZASADY POSTĘPOWANIA ZE SPRAWDZONYMI PRACAMI UCZNIÓW ORAZ ICH UDOSTĘPNIANIA

1. Pisemne prace uczniów nauczyciel zobowiązany jest sprawdzić i ocenić w terminie dwóch tygodni.
2. Uczniowie zapoznają się z poprawionymi pracami pisemnymi w szkole po rozdaniu ich przez nauczyciela.
3. Rodzice (opiekunowie prawni) uczniów mają wgląd do poprawionych prac pisemnych swoich dzieci na terenie szkoły po ustaleniu terminu z nauczycielem i w jego obecności.
4. Na prośbę rodzica (opiekuna prawnego) ucznia nauczyciel omawia sprawdzoną i ocenioną pracę pisemną w bezpośredniej rozmowie.
5. Pisemne prace kontrolne uczniów są przechowywane przez nauczyciela do końca września kolejnego roku szkolnego.

VIII. SPOSOBY INFORMOWANIA O UZYSKANYCH OCENACH

1. Każdy uczeń oceniany jest zgodnie z zasadami sprawiedliwości.
2. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (opiekunów prawnych).
3. Uczeń informowany jest o uzyskanej ocenie:
 - a) na bieżąco - w przypadku np. odpowiedzi ustnej, samodzielnej pracy na lekcji, udziale w dyskusji, aktywności na lekcji;
 - b) na następnej lekcji – w przypadku zadania domowego, eksperymentu;
 - c) w ciągu 2 tygodni po przeprowadzeniu sprawdzianu pisemnego;
 - d) w określonym przez nauczyciela terminie przy realizacji prac dodatkowych, długoterminowych.
4. Informacja o uzyskanych ocenach uczniów jest przekazywana ich rodzicom (opiekunom prawnym) podczas zaplanowanych w szkole spotkań, podczas indywidualnych rozmów/konsultacji z nauczycielem lub wychowawcą.

5. Rodzice (opiekunowie prawni) posiadają dostęp do dziennika elektronicznego i dzięki temu mogą kontrolować oceny i postępy edukacyjne dziecka.

IX. ZASADY POPRAWIANIA OCEN ZE SPRAWDZIANÓW

1. Sprawdziany z całego działu, zapowiedziane z tygodniowym wyprzedzeniem są obowiązkowe dla wszystkich uczniów.
2. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może napisać sprawdzianu z całą klasą, powinien uczynić to w innym terminie ustalonym przez nauczyciela.
3. Poprawa sprawdzianu jest dobrowolna, odbywa się na prośbę ucznia, musi się odbyć w ciągu dwóch tygodni od daty rozdania prac.
4. Termin i formę poprawy ustala nauczyciel, informując o niej ucznia.
5. Nauczyciel wpisuje ocenę z poprawy, niezależnie od jej wyniku, przypisując jej tożsamą wagę. Obie oceny liczą się do średniej ważonej.
6. Uczeń, któremu udowodniono niesamodzielną pracę (dotyczy wszystkich form sprawdzania wiedzy) otrzymuje ocenę niedostateczną.

X. NIEPRZYGOTOWANIA DO LEKCJI

1. Przez nieprzygotowanie do lekcji rozumie się nie tylko brak opanowania wiadomości i umiejętności z ostatnich trzech lekcji bieżących, ale również brak zadania domowego (bez względu na jego formę), a także brak wymaganych pomocy naukowych (podręcznik, zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń, lub inne niezbędne na dane zajęcia pomoce).
2. Nieprzygotowanie do lekcji należy zgłaszać na początku zajęć lekcyjnych, tuż po przerwie i przywitaniu się nauczyciela z klasą – nie jest wymagane wtedy podanie przyczyny nieprzygotowania.
3. Nauczyciel zaznacza fakt nieprzygotowania w dzienniku lekcyjnym skrótem „np.”.
4. W przypadku, kiedy uczeń nie jest przygotowany do zajęć, a nie zgłosił tego faktu, w razie kontroli jego wiedzy i umiejętności, otrzymuje ocenę niedostateczną.
5. Uczeń ma prawo zgłosić jedno lub dwa nieprzygotowania w ciągu okresu do klasyfikacji śródrocznej i jedno lub dwa razy w okresie do klasyfikacji rocznej. Jedno nieprzygotowanie zgłaszają uczniowie mający 1 lekcję w tygodniu a dwa nieprzygotowania – dwie lekcje tygodniowo.
6. Nieprzygotowania, które nie zostały wykorzystane w określonym terminie nie zwiększają ilości nieprzygotowań.
7. Przekroczenie limitu zgłoszeń nieprzygotowania skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej.
8. Zgłoszenie braku zadania domowego nie zwalnia ucznia z obowiązku jego wykonania i okazania pracy na najbliższej lekcji.
9. W przypadkach uzasadnionych, np. długotrwałej choroby, uczeń zgłasza brak przygotowania do lekcji i wówczas nie odnotowuje się tego nieprzygotowania jako kolejnego. W takich wypadkach uczeń ma jednak obowiązek uzupełnić braki wiedzy i notatki w zeszycie w możliwie szybkim czasie, do dwóch tygodni po powrocie do szkoły.

XI. WARUNKI I TRYB UZYSKIWANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ

1. Rodzice (prawni opiekunowie) mają prawo wnioskować na piśmie do nauczyciela o określenie trybu uzyskania wyższej niż przewidywana oceny z obowiązkowych lub dodatkowych zajęć edukacyjnych w terminie nie dłuższym niż 2 dni od otrzymania informacji o przewidywanych śródrocznych i rocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych. Wniosek składa się w sekretariacie szkoły.
2. Z wnioskiem o podwyższenie oceny mogą wystąpić rodzice (opiekunowie prawni), jeśli uczeń spełnia następujące warunki:
 - a) był obecny na zapowiedzianych formach sprawdzania wiedzy i umiejętności;
 - b) brał udział i osiągał sukcesy w konkursach z przyrody (dotyczy wnioskowania o ocenę najwyższą);
 - c) zaistniały inne ważne okoliczności uniemożliwiające uzyskanie oceny wyższej niż przewidywana przez nauczyciela. Jeśli uczeń nie spełnia powyższych warunków, wniosek jest rozpatrzony negatywnie.
3. Wniosek musi zawierać uzasadnienie. Wnioski bez uzasadnienia nie będą rozpatrywane.
4. We wniosku należy określić ocenę, o którą uczeń się ubiega.
5. Nauczyciel:
 - a) rozpatruje wniosek i przeprowadza postępowanie zgodne z warunkami ustalonymi i podanymi uczniom na początku roku szkolnego;
 - b) przygotowuje dla ucznia test sprawdzający wiadomości i umiejętności z zakresu objętego wymaganiami edukacyjnymi na dany stopień szkolny;
 - c) ustala termin sprawdzianu, nie później niż 7 dni przed klasyfikacyjną radą pedagogiczną i informuje o nim rodziców (opiekunów prawnych) ucznia;
 - d) sprawdza i ocenia pracę ucznia;
 - e) ustala ocenę klasyfikacyjną z zajęć edukacyjnych w terminie nie późniejszym niż na 7 dni przed posiedzeniem klasyfikacyjnym rady pedagogicznej;
 - f) pisemnie (wraz z uzasadnieniem) informuje o swojej decyzji osobę składającą wniosek.
6. Uczeń pisze test sprawdzający wiadomości z zakresu objętego wymaganiami edukacyjnymi na dany stopień szkolny.
7. Uczeń, który z przyczyn usprawiedliwionych nie przystąpił do sprawdzianu w wyznaczonym terminie może przystąpić do niego w dodatkowym terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
8. Uczeń uzyskuje ocenę roczną wyższą niż przewidywana jeśli napisze sprawdzian poprawnie w minimum 75%.
9. Ocena ta jest ostateczna w tym trybie postępowania.

XII. WARUNKI I TRYB ORGANIZACJI EGZAMINU KLASYFIKACYJNEGO I POPRAWKOWEGO

Zgodnie z Warunkami i sposobem wewnątrzszkolnego oceniania uczniów PSP nr 3 w Nisku..

XIII. SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA EDUKACYJNE

Szczegółowe wymagania edukacyjne zawarte są w:

- Planie wynikowym dla kl. 4 do programu nauczania „Tajemnice przyrody” autorstwa Jolanty Golanko.

W czasie powrotu do zdalnego nauczania spowodowanego COVID 19 uczniowie logują się do e-dziennika w trakcie zajęć wg planu lekcji (a nie później lub w ogóle).
Są oceniani jak powyżej.